

VÄNSTERPARTIETS FÖRSLAG TILL BUDGET 2020

MED PLAN FÖR 2021–2022 I REGION VÄSTERNORRLAND

Sammanfattning

- ✓ Satsa på personalens villkor, kompetensutveckling och arbetsmiljö
- ✓ Flytta bestämmanderätten över verksamheterna lägre ner i organisationen
- ✓ Klimat- och miljöarbete ska genomsyra all verksamhet
- ✓ Se över den centrala administrationen
- ✓ Minska ojämlikheten mellan olika grupper i samhället
- ✓ Folkhälsa ska vara i fokus i all verksamhet
- ✓ Satsa på primärvården
- ✓ Förstärk arbetet med psykisk ohälsa
- ✓ Säkerställ akutvård på nära avstånd och planerad vård inom garanterad tid genom tre akutsjukhus
- ✓ Öppna upp den akuta kirurgin, ortopedin och kvinnosjukvården samt förlossning och BB på Sollefteå sjukhus
- ✓ Behåll Hälsocentralerna och Folktandvården på de orter där de finns idag Ta ett långsiktigt regionalt utvecklingsansvar för hela länet
- ✓ Utveckla kollektivtrafiken
- ✓ Säkra en kultur för alla
- ✓ Stärk folkhögskolorna för att utveckla folkbildningen
- ✓ Resurser ska fördelas jämställt mellan kvinnor och män
- ✓ En organisation och verksamhet utifrån behov som ger en ekonomi i balans

Innehållsförteckning

Inledning	3
Regionens förutsättningar	3
Styrning och ledning	4
Invånarperspektivet	5
Hälso- och sjukvården	5
Folkhälsa och förebyggande hälso- och sjukvård	5
Akut vård på nära avstånd, planerad vård inom garanterad tid	6
Stärk primärvården	6
En tillgänglig tandvård och folktandvård även på mindre orter	7
Psykisk ohälsa	7
Ett långsiktigt regionalt utvecklingsansvar för hela länet	8
Utveckla länets kollektivtrafik	8
En kultur för alla i länet	8
Satsa på folkbildning och våra folkhögskolor	9
Medarbetarperspektivet	10
Förbättra personalens villkor och arbetsmiljö	10
Processperspektivet	11
Avveckla länsklinikerna.....	11
Införande av sammanhållna vårdområden	11
Ekonomiperspektivet	12

Inledning

Vi lever i en tid där vi trots att vi är ett rikt land ser klyftorna i samhället öka. De rika drar ifrån och deras tillgång på vård ökar i form utav privata sjukförsäkringar och gräddfiler, samtidigt som vanligt folk får vänta allt längre för att få tillgång till nödvändig vård. Tillgången på vård ser också olika ut beroende på var man bor. I staden finns stor tillgång på vård både i form utav privata och regionala hälsocentraler och många gånger en mycket sämre tillgång i glesbygden. Samtidigt brottas man med stora problem med personalförsörjning både i stan och på landet. Ojämligheten är även könsbaserad. Kvinnors vård har under lång tid prioriterats ned till förmån för den vård som framförallt män söker. Vi vill se en mer jämlik och jämställd vård.

Vi lever också i en tid där det är akut att ställa om samhället för att klara vår gemensamma framtid. För att nå Parisavtalets mål om att hålla den globala uppvärmningen om max 1,5 grad och väl under 2 grader, behöver vi idag agera här och nu. Klarar vi inte att få stopp på utsläppen blir konsekvenserna oöverblickbara. Regionen som ansvarig för regional utveckling har en stor möjlighet att påverka klimatarbetet inte bara inom vår verksamhet utan för hela den geografiska regionen. Målet med det regionala utvecklingsarbetet ska vara att människor kan leva och bo i hela länet och däri ser vi att klimatet är en ödesfråga. Vi behöver också använda vår kollektivtrafik för att nå de mål som klimatomställningen kräver.

Regionen har också ett stort och viktigt uppdrag att förvalta och utveckla både folkbildningen och kulturen. Folkbildningen behövs i byggandet av ett samhälle som håller ihop och kulturen lika så.

- ✓ Vi vill se en mer jämlik och jämställd vård
- ✓ Klimatomställningen behöver prioriteras

Regionens förutsättningar

Västernorrland är ett rikt län med stora naturtillgångar och flera stadskärnor som till stor del knyts samman med varandra genom Mittbanan och Botniabanen. Vi har en vacker omgivning och goda möjligheter till både fritid och arbete. I länet finns både Mittuniversitet och Umeå Universitet närvarande med utbildningar. Det gör att länet attraktivt att bo och arbeta i. Regionen bör också ha goda förutsättningar att vara en attraktiv arbetsgivare. Regionen måste arbeta aktivt för att länet ska vara attraktivt att bo i genom goda möjligheter att leva och verka i hela länet. Vi ska sträva efter att växa som region och det är viktigt att välkomna och integrera nyanlända personer till vårt län. Vi värnar om ett mångkulturellt samhälle.

Vi är också ett rikt kulturlän med både en bra teater-, dans- och musikscen. Detta ser vi som mycket värdefullt för både ur en folkhälsoaspekt och attraktiviteten för länet.

Styrning och ledning

Vänsterpartiets förslag till budget utgår från befolkningens behov av regionens olika verksamheter. Hälso- och sjukvården är den dominerande verksamheten och den har idag stora brister i ledningsstruktur, organisation och personalens arbetsmiljö och arbetsvillkor. Det är därför nödvändigt att åtgärda dessa brister så att regionens resurser används på bästa möjliga sätt. När regionen lyckas med detta utvecklingsarbete skapas den nödvändiga grunden för att kunna använda våra resurser till de ökande behoven av vård.

De problem som regionen brottas med idag grundar sig mycket i problem med ledning och styrning. I dagsläget är regionen en toppstyrd men samtidigt fragmentiserad organisation. Länsklinikerna försvårar samverkan och teamarbete. Cheferna nära verksamheten saknar tillräckliga mandat att styra och samverka utifrån patientens behov försvåras. Detta måste förändras. Regionen måste därför utveckla en förändrad styrmodell där nyckeln är att flytta bestämmanderätten över verksamheterna lägre ner i organisationen och där den lokala samverkan utifrån patienternas behov sätts i fokus. Medarbetarna ska ha en reell möjlighet att påverka hur verksamheterna drivs och därmed sin egen arbetssituation. Länsklinikorganisationen avskaffas och i stället blir lokala ledningar ansvariga för sjukhusen och hälsocentralerna. I stället för en marknadsinfluerad styrning med mål och uppföljningar på detaljnivå (New Public Management, NPM) vill vi utveckla en styrning och ledningskultur som bygger på tillit till personalens kompetens och motivation.

Idag får vi en samstämmig bild från de operativa verksamheterna att de inte får det stöd som de förväntar sig och behöver från regionens stödverksamheter. De upplevs leva sitt eget liv och att de snarare skapar arbete än underlättar för verksamheterna. Den centrala administrationen ska också effektivt kunna ta fram kvalitativa underlag utifrån politikernas behov.

Den pågående översynen av stödfunktionerna måste därför inkludera även den administrativa överbyggnaden för att skapa en effektivare och plattare organisation där det administrativa stödet flyttas närmare och styrs av kärnverksamheterna. I denna översyn bör vårdpersonalen vara starkt representerad.

- ✓ Avskaffa länskliniksorganisationerna
- ✓ Flytta ledningen längre ner
- ✓ Byt ut NPM mot tillitsbaserad styrning
- ✓ Flytta ut det administrativa stödet till enheterna

Invånarperspektivet

Hälso- och sjukvården

Vården har idag stora brister i ledningsstruktur, organisation och personalens arbetsmiljö och arbetsvillkor. Dessa brister måste åtgärdas för att kunna möta de ökande behoven av vård.

Primärvården måste stärkas och prioriteras extra under kommande år. Med en förstärkt primärvård får vårdorganisationen bättre möjlighet att ge befolkningen rätt vård på rätt nivå, i rätt tid. Det gör också att trycket på våra akut- och specialistmottagningar kan minska. För att lyckas med detta krävs att regionen bättre lyckas attrahera och behålla fast personal. Nära vårdsutredningen både på regional och nationell nivå pekar på att vården behöver flyttas ut närmare människor och att samverkan med kommunerna behöver öka.

Nedskärningarna som gjorts i viktiga verksamheter på Sollefteå sjukhus innebär försämrade möjligheter att kunna erbjuda en jämlik och bra vård i hela länet. Stängningen skapar ett högre tryck på länets övriga två sjukhus. Nedskärningarna leder inte till en ekonomi i balans. Erfarenheterna är att de är kontraproduktiva och försämrar regionens ekonomi genom försämrad kompetensförsörjning, högre sjuktal, färre vårdplatser, ökat beroende av köp av vård, ökade transportkostnader m.m.

Lagen om valfrihet och den fria etableringsrätten inom primärvården begränsar regionens möjligheter att ta ansvar för en rättvis och god vård i hela länet. Hälsa- och sjukvården ska inte drivas av aktiebolag med vinstsyfte, alla skattemedel ska gå till verksamhet. Samtidigt innebär detta att regionen har ett stort ansvar för att den egna verksamheten bedrivs effektivt och demokratiskt och finns där den behövs. Ett viktigt sätt att göra det är att utveckla nya driftsformer för hela vård- och omsorgskedjan genom nya samverkansformer mellan kommuner och regionen.

Jämställd och jämlik vård handlar om att alla oavsett bostadsort, kön, ålder, funktionsvariation, utbildning, ekonomi, etnisk eller religiös tillhörighet, sexuell läggning och könsidentitet ska få den vård de behöver, bemötas professionellt och behandlas med respekt. Alla människor ska ha likvärdiga förutsättningar att få sina sjukvårdsbehov tillfredsställda.

Folkhälsa och förebyggande hälso- och sjukvård

Vi lever i ett klassamhälle, även på hälsans område. Grupper med låga inkomster och som saknar akademisk utbildning har sämre hälsa än andra grupper men söker trots det vård i mindre omfattning. Satsningar inom folkhälsoområdet syftar ytterst till jämställda och jämlika livsvillkor och att minska hälsoklyftan mellan olika grupper i samhället. Avgifter för vård och mediciner, tillgängligheten till vård och olika former av uppsökande verksamhet måste utformas för att minska dessa klyftor.

Regionen behöver arbeta proaktivt med folkhälsan i länet genom att identifiera, kartlägga och informera om samband mellan levnadsvillkor, levnadsvanor och hälsa. Det är viktigt att det finns en samverkan mellan kommun och region för att öka kunskap och medvetenhet. Österåsen är en viktig resurs, vars verksamhet inom livsstilsmedicin ska utvecklas i samverkan med övriga delar av vården inom vårt län och andra län.

Akut vård på nära avstånd, planerad vård inom garanterad tid

Vården i länet ska vara jämlik. Det betyder att alla ska ha tillgång till akut vård på ett nära avstånd och till planerad vård inom rimlig tid. Västernorrland ska ha tre akutsjukhus med en basal akut verksamhet och bassjukvård. En basal akut verksamhet inkluderar akut kirurgi, ortopedi och intern medicin. Region Västernorrland ska ha förlossning och BB på alla tre sjukhus. Detta innebär att regionen skyndsamt ska återstarta den akuta kvinnosjukvården med förlossning och BB, den akuta kirurgin och den akuta ortopedin vid Sollefteå sjukhus – i offentlig regi.

Länsinvånare ska kunna räkna med att få vård inom de gällande vårdgarantierna. De ska inte behöva vänta och tvingas söka sig till andra delar av landet för att göra ingrepp som det finns möjligheter att utföra i vårt närområde. För att lyckas med detta måste regionen klara av kompetensförsörjningen och kontinuerligt se över sin kapacitet för att kunna möta det behov som finns.

Regionen ska verka för utökad regional samverkan och Norrlands universitetssjukhus som regionalt universitetssjukhus måste värnas.

- ✓ Regionen ska ha tre akutsjukhus med BB och kirurgi
- ✓ Folkhälsoarbetet måste prioriteras
- ✓ Österåsen ska utvecklas

Stärk primärvården

Primärvården i länet måste stärkas för att sjukvården i sin helhet ska vara tillgänglig och fungera så bra som möjligt. En resursförstärkning behövs för att göra detta möjligt.

Kompetensväxlingen mellan olika yrkesgrupper som påbörjats för att ge vård på bästa effektiva omhändertagandenivå måste fortsätta. Patienterna får utifrån behov vård på mottagningar ledda av sjuksköterskor, fysioterapeuter, allmänläkare eller annan personal. Läkare inom andra specialiteter ska vara tillgängliga fysiskt eller digitalt på hälsocentralerna vissa dagar i veckan. Vården av de mest sjuka äldre ska utvecklas i nära samverkan med kommunerna. Det ska finnas primärvårdsjour i alla länsdelar som har öppet dagtid, kvällar och helger. Detta kan avlasta akutsjukhusen i länet.

Primärvården ska även i fortsättningen vara tillgänglig för befolkningen på de orter där den finns 2019. För att säkerställa att alla patienter har tillgång till samtliga de yrkesgrupper och specialiteter som finns inom primärvården ska samverkan mellan primärvården på olika orter utvecklas. Dessa vårdkontakter ska i första hand ske på närmaste primärvårdsenhet men kan också vid behov ske digitalt.

För att möjliggöra denna utveckling av primärvården i samverkan med specialistvården och kommunerna bör det finnas regiondriven primärvård i länets alla kommuner. Det är också viktigt för regionens möjligheter att ta sitt sista hands ansvar som vårdgivare. Regionens ska därför planera för att ha beredskap att kunna öppna en hälsocentral också i Timrå.

Satsningar inom primärvården ska även inkluderasatsningar på personalens arbetsvillkor så som redovisas i vårt budgetförslag. För att ge bättre förutsättningar att ge befolkningen inom vårdcentralernas upptagningsområde god vård med kontinuitet och samtidigt förbättra arbetsmiljön för personalen ska möjligheten prövas att minska marknadsberoendet genom att överenskomma om tak för antalet listade.

En tillgänglig tandvård och folktandvård även på mindre orter

Folktandvården ska planera för att kunna bibehålla sin verksamhet även på de orter utanför kommuncentra där verksamhet bedrivs idag. Vi behöver utveckla användandet av tandvårdsbussen för att nå patienter i glesare områden. Vi behöver hitta sätt att nyttja de tandläkare som finns i vår region idag på bästa sätt då klinikerna på glesbygden har extra svårt att rekrytera tandläkare – det finns redan idag positiva exempel med att tandläkare och sköterskor/hygienister kommer ut till kliniker som har brist på personal, detta behöver vi arbeta vidare med. Vänsterpartiets hållning kring tandvård är att tänderna är en del av kroppen och att tandvården ska ingå i högkostnadsskyddet. Detta är ett förslag som Vänsterpartiet lyft in i sitt budgetförslag för 2020 i riksdagen.

Psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan ökar, särskilt bland flickor, men även bland pojkar. Kön till BUP i Västernorrland är längst i landet. Samverkan mellan kommunerna och regionen behöver bli bättre för att de unga människor som idag mår psykiskt dåligt ska få vård i tid. Erbjud kostnadsfri handledning och utbildning till kuratorer inom kommunen för att de ska kunna avlasta BUP. En genomlysning av vad som behöver göras för att få ner väntetiderna till BUP behöver göras skyndsamt. Primärvården måste ges förutsättningar att kunna fungera som första linjens psykiatriska vård. Det duger inte att en patient enbart erbjuds psykofarmaka eller att man har ett maxantal på 10 samtal hos en psykolog och sedan är man färdigbehandlad, vi behöver ha en vård som ser till patienternas behov. Vi behöver ge ett större utrymme för kunskapsstyrning inom psykiatrin.

Vi behöver även se över möjligheten att samarbeta med andra aktörer i samhället, tex Svenska kyrkan där det idag finns många personer som tex är utbildade socionomer.

- ✓ Förstärk primärvården
- ✓ Utveckla "nära vård" tillsammans med kommuner
- ✓ Behåll folktandvården på mindre orter och se över nya sätt att tillgängliggöra
- ✓ Samverka bättre kring psykisk ohälsa

Ett långsiktigt regionalt utvecklingsansvar för hela länet

Region Västernorrland har nu det regionala utvecklingsansvaret. Den absolut viktigaste förutsättningen och utgångspunkten för den Regionala Utvecklingsstrategin (RUS) för 2019–2030 är att länet, landet och hela vår planet nu befinner sig i ett nödläge för klimatet. Region Västernorrland har därför ett särskilt ansvar i arbetet för att vi ska göra vad vi kan för att minska utsläppen av växthusgaser så att vi kan nå Parisavtalets mål att den globala uppvärmningen ska stanna vid 1,5 grad och hållas väl under 2 grader.

Alla aktörer i samhället och särskilt de offentliga behöver ta ett stort ansvar för att gå före och ställa om till noll nettoutsläpp. Ett viktigt verktyg för detta arbete som ska tas fram är en regional koldioxidbudget där alla aktörer kan se hur stora utsläpp vi har nu, samt synliggöra vilka nivåer vi behöver komma ner till inom olika sektorer för att nå de nationella målen och målen i Agenda 2030.

Det regionala utvecklingsarbetet görs i samverkan med kommuner, näringsliv, länsstyrelsen, utbildningsanordnare, föreningsliv och andra som är viktiga för länets utveckling. Det måste också genomsyra regionens eget arbete med miljö- och klimatfrågor, kollektivtrafik och transporter, folkhögskolor och andra informations och utbildningsinsatser, kulturen samt även vid planeringen och genomförandet av hälso- och sjukvården. Ett viktigt verktyg i det arbetet är upphandling. I det regionala utvecklingsutvecklingsansvaret ingår också att planera för en kommande befolkningsökning – utifrån klimatförändringar är det inte osannolikt att vi kommer få många klimatflyktingar i framtiden.

Utveckla länets kollektivtrafik

Kollektivtrafiken ska underlätta att leva och bo i länet, den ska knyta samman länet så att man tex kan arbetspendla mellan länets kommuner och grannlän. Kollektivtrafiken måste utvecklas till att bli ett verkligt alternativ vid resande i länet. Det kräver satsningar på förbättrad kapacitet och marknadsföringar av utbudet. Vidare bör nya möjligheter skapas för att även de som bor i glesbygd skall kunna ta del av någon form av kollektivtrafik.

Regionen ska inom Kollektivtrafikmyndigheten bidra till att de olika försök som görs inom länets kommuner med kostnadsfria eller kraftigt minskade avgifter för kollektivtrafiken som mål samordnas och sprids.

En kultur för alla i länet

Kulturen är för alla länets invånare. Därför är det viktigt att de regionala kulturverksamheterna scenkonst, teater, film, dans, musik, bibliotek, hemslojd, museum och kulturarv finns i hela länet och utvecklas i nära samarbete med kommuner, föreningsliv, studieförbund och fria aktörer. Möten mellan olika konstformer och mellan tradition och förnyelse ska stödjas. Den regionala kulturen ska både ha verksamhet som väcker lust och är öppen för alla, samt erbjuda stöd och plattformar för fördjupning och högkvalitativ verksamhet. Viktigt är också att belysa vårt samiska kulturarv. Kultur förenar människor över gränser, ålder och bakgrund. En viktig målsättning är att regionen ska uppmuntra projekt som syftar till att aktivera barn och unga, oavsett ekonomiska eller geografiska förutsättningar. Sådana sociala investeringar bidrar till bättre uppväxtvillkor och en bättre hälsa.

Mer fokus ska läggas på kultur som en nyckel till integration och för fler kulturarbetare med olika ursprung. Kultur och kulturarv är en viktig resurs för regional tillväxt och attraktionskraft.

Länets tradition av en mångkulturell mötesplats ska tas tillvara. Regionen ska även specifikt stödja konst och kulturhistoria som är unik för vårt län.

Satsa på folkbildning och våra folkhögskolor

Folkbildning är ett viktigt redskap för att skapa ett mer jämlikt samhälle. Den bidrar till att stärka demokratin och utveckla den enskilda människan, arbetslivet och ett långsiktigt hållbart samhälle. Folkbildningen och folkhögskolorna bör ges en större plats i det regionala utvecklingsarbetet.

Regionens tre folkhögskolor är viktiga för att öka människors möjligheter att få ett arbete men också för att stimulera personlig utveckling och kreativitet. Inte minst gäller detta för unga vuxna som inte lyckats så bra i gymnasieskolan.

- ✓ Ta fram en koldioxidbudget
- ✓ Prioritera klimatet i det regionala utvecklingsansvaret
- ✓ Utveckla kollektivtrafiken
- ✓ Ett rikt kulturutbud
- ✓ Värna folkhögskolorna

Medarbetarperspektivet

Förbättra personalens villkor och arbetsmiljö

Personalen är den viktigaste resursen för en god vård och övriga verksamheter. Region Västernorrland är i en nedåtgående spiral med ökade kostnader för stafettpersonal, vårdköer och utomlänsvård. Det beror både på styrning, organisation, arbetsbelastning, arbetsmiljö och arbetsvillkor för personalen. Vi har en hög andel vakanser som vi inte lyckas fylla, framför allt bland sjukvård- och tandvårdspersonal. För att regionen ska kunna vända trenden och åter bli en attraktiv arbetsgivare så måste en gedigen satsning inom personalområdet till.

Därför prioriteras under planperioden nödvändiga medel för att förbättra personalens arbetsvillkor och arbetsmiljö. Till detta kommer på sikt resurser som frigörs genom att kostnaderna kan minskas för inhyrd stafettpersonal och övriga kostnader som följer av sjukskrivningar, vakanser och frånvaro bland personalen.

Detta möjliggör generella satsningar för hela personalstyrkan såsom genomlysning av löner, fullföljande av införandet av kompetenstrappor för fler personalgrupper, förbättrade arbetstidsscheman och fler utbildningstjänster och andra fortbildningsinsatser. Det är också viktigt att tillsammans med personalen påbörja olika specifika projekt i förbättringsarbetet. Aktuella sådana initiativ är att prova olika former av förkortad arbetstid för att t ex möjliggöra längre öppethållande, förbättra rekryteringsbasen eller ge förutsättningar att återhämta sig och orka med. Särskilda satsningar görs tillsammans med kommunerna för att stärka kompetensförsörjningen i inlandet. Om projekten är lyckade ska de permanentas och spridas till resterande verksamheter. Det är essentiellt att personalen själva får vara med och utforma de olika lösningarna som implementeras. En viktig framgångsfaktor för att bli en mera attraktiv arbetsgivare är att cheferna nära medarbetarna har tillräckliga mandat så att dialogen med medarbetarna kan förbättras. Medarbetarna ska känna att de kan påverka både det dagliga arbetet och genom sina organisationer utvecklingen av verksamheten.

Regionens viktigaste rekryteringsbas är de personer som utbildar sig inom de yrken som verksamheten behöver. Det är viktigt att regionen aktivt samverkar med vuxenutbildningen och med Vård- och omsorgscollege för att öka ungdomars och arbetssökandes intresse för vårdyrken. Med tre lokalt styrda akutsjukhus och tillgänglig primärvård i hela länet skapas också goda möjligheter att attrahera, utbilda och behålla fler AT- och ST-läkare. Genom fler AST-tjänster och andra fortbildningsinsatser kan regionen få flera specialistutbildade sjuksköterskor. Särskilda insatser behöver också göras för utbildning av undersköterskor, biomedicinska analytiker och medicinska sekreterare. Även inom den psykiatriska vården behöver vi se till så att vi tar emot tillräckligt med psykologer under utbildning, skötare med mera. Fler medarbetare ska även kunna kombinera forskning och ordinarie arbete.

Vi bör också se över möjligheten att liksom andra regioner införa en "stanna kvar modell" där personal som stannar på samma arbetsplats under ett antal år i primärvården får ett extra lönepåslag.

- ✓ Lönesatsningar
- ✓ Kompetenstrappor
- ✓ Förbättrade arbetstidsscheman
- ✓ Försök med förkortad arbetstid
- ✓ Utbildning

Processperspektivet

Avveckla länsklinikerna

För att sjukhusen ska kunna arbeta flexibelt med en personcentrerad vård och lösa de problem de ställs inför behöver länsklinikerna avvecklas. Istället ska lokala sjukhusledningar som har mandat att fatta beslut överfrågor som rör sjukhusen inrättas. Samtidigt behöver samarbetet mellan länets alla enheter och discipliner utvecklas och underhållas. Vi ser också att vissa länskliniker fungerar väl, tex inom Ambulanssjukvården och där bör strukturen behållas.

Införande av sammanhållna vårdområden

Ett sammanhållet vårdområde, där regionen och en eller flera kommuner gemensamt tar huvudansvaret för vård och omsorg inom ett visst geografiskt område, gör det möjligt med en smidig och effektivare organisation som har ett samlat ansvar för patienter och omsorgstagare. Erfarenheterna visar att detta ger en bättre och sammanhållen vård, vilket är särskilt viktigt för de multisjuka och sköra äldre som är de som behöver största delen av vårdens resurser. Det ger också goda förutsättningar att effektivisera och minska kostnader både inom regionens och kommunernas delar av vårdkedjan.

Arbetet med att införa sammanhållna vårdområden inleds under 2020 tillsammans med kommunerna i Ådalen med Sollefteå sjukhus som bas samtidigt som de verksamheter som avvecklats på Sollefteå sjukhus återinrättas. Det sammanhållna vårdområdet ska utformas så att samverkan inom länet och inom sjukvårdsregionen fungerar väl både för akut och planerad vård. Det måste följas noggrant, utvärderas och utvecklas för att sedan kunna spridas till resterande delar av regionen.

Primärvård i hela länet

Primärvården ska även i fortsättningen finnas på nuvarande orter för att befolkningen i hela länet, även i glesbygden, ska ha tillgång till en god nära vård. Systemet med hälsocentraler respektive filialer ses över så att inte formalia och ersättningssystem hindrar en väl fungerande verksamhet. Samverkan med den kommunala hemsjukvården och omsorgen utvecklas, tex genom att personal vid behov kan tjänstgöra inom båda organisationerna.

Politisk organisation

Den politiska organisationen behöver kosta mindre än idag. Vi behöver bli mer moderna och använda mer distansteknik för möten, skära bort på onödiga kostnader för fika och konferenser utan något egentligt syfte. Vi vill också, istället för att låta arvoden för heltidspolitiker ständigt höjas genom att följa riksdagsarvodet, sänka arvoden så att ingen politiker får ut mer än 5/8 prisbasbelopp (dvs 29 560 kr efter skatt under 2020) på sitt förtroendeuppdrag. Något som Vänsterpartister redan lever efter. Vi har redan idag en intern partiskatt för belopp överstigande 5/8 prisbasbelopp.

- ✓ Avskaffa länsklinikerna
- ✓ Inför lokala ledningar
- ✓ Inför sammanhållna vårdområden
- ✓ Primärvård i hela länet
- ✓ Skär ner på politikerkostnader

Ekonomiperspektivet

En organisation och verksamhet utifrån behoven möjliggör på sikt en ekonomi i balans. De ekonomiska förutsättningarna är inte bra. Kostnaderna inom specialistvården har i flera år kraftigt överskridit anslagen. För att regionen ska kunna nå en ekonomi i balans så kan vi inte köra på i gamla hjulspår. Regionen måste fokusera på de områden där kostnaderna ökar och ger underskott i verksamheterna, såsom ökande stafettkostnader och kostnader för utomlänsvård. Det är enda sättet att driva regionen på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt.

Denna budget inriktar sig på att åtgärda dagens stora brister inom organisation, ledning och styrning så att verksamheterna effektivare än idag kan möta befolkningens behov. En frisk organisation med ett tydligt nära ledarskap i sammanhållna vårdområden kommer att frigöra stora resurser. Denna effektivisering måste kombineras med kraftiga satsningar på personalen, som gör regionen till en arbetsgivare som kan attrahera och behålla egen personal.

Länet får allt fler äldre invånare med ökande vårdbehov. Utvecklingen av nya behandlingar, läkemedel och ny medicinsk teknik leder också till ökade kostnader. Regionen måste klara sitt uppdrag enligt Hälso- och sjukvårdslagen att ge länets invånare en god och säker vård och ta sitt ansvar för den regionala utvecklingen. Även med de effektiviseringar som denna budget innebär är detta inte möjligt utan fortsatta minusresultat om inte intäkterna ökar.

Statsbidragen skulle behöva öka i större omfattning än vad den regionala utjämningen nu kommer att innebära. Det förslag till statsbudget som Vänsterpartiet lagt i riksdagen skulle ha gett regionen betydligt bättre förutsättningar att bedriva en jämlik verksamhet i hela länet. Den budget som riksdagen förväntas anta ger tyvärr inte nödvändig intäktsförstärkning.

En skatthöjning i regionen är ett sämre alternativ än att få in mer skatteintäkter från staten. Landstingsskatten är inte progressiv och skattenivån i regionen och kommunerna är relativt hög jämfört med riket. Trots detta måste nu landstingsskatten höjas för att regionen ska nå målet om en ekonomi i balans över tid. En förutsättning är att även övriga åtgärder genomförs, som denna budget föreslår. Enbart en skatthöjning med fortsatt centraliserings- och nedskärningspolitik skulle inte långsiktigt förbättra regionens ekonomi.

Budgeten prioriterar primärvården och en personcentrerad vård i nära samverkan med kommunerna där den första åtgärden är etablerandet av ett "Sammanhållet vårdområde" i Ådalen med Sollefteå akutsjukhus som en basresurs.

Genom denna inriktning och lokala ledningar ges regionens olika verksamheter bättre förutsättningar att klara sin verksamhet inom ramen för sina budgetar.

Det är nödvändigt att göra en stor satsning på personalens arbetsvillkor och arbetsmiljö. Det är en förutsättning för att kostnaderna under följande år kan sänkas genom minskade kostnader för stafettpersonal och för köp av vård. Resursförstärkningen av primärvården är nödvändig för att ge den likvärdiga förutsättningar med övriga regioner att klara sitt uppdrag i hela länet.

Specialistvården har under en lång tid varit underfinansierad. Denna budget höjer resursramarna 2020 så att de motsvarar den reella kostnadsnivån för specialistvården.

Regionen är uppdragsgivare för de privata vårdcentralerna i länet inom ramen för LOV.

Uppdraget, kompetenskrav och ersättningssystemet som fastställs i Regelboken för varje år ska ses över för att säkerställa att de privata vårdcentralerna tar fullt ansvar för sina listade patienter, inklusive nödvändig samverkan med den regiondrivna primärvården och specialistvården och med den kommunala vården och omsorgen. De särskilda uppdrag som Regionen har ansvar för lyfts ut ur Regelboken och finansieras via anslag. Möjligheten att fullt ut direktfinansiera Regionens hälsocentraler via anslag vid sidan av LOV undersöks

Då vi ser att de ekonomiska ramarna är otillräckliga för att vi ska kunna bedriva en jämlik verksamhet i hela länet så visar vi här vad Vänsterpartiets skuggbudget i riksdagen skulle ge för förutsättningar för vår region.

Om Vänsterpartiets skuggbudget i riksdagen varit gällande hade det inneburit följande intäkter till vår region:

År	2020	2021	2020
Satsning på bättre arbetsvillkor	47 799 919 kr	47 799 919 kr	47 799 919 kr
Satsning på psykiatri	35 849 939 kr	35 849 939 kr	35 849 939 kr
Satsning på sjukvård i glesbygd	35 000 000 kr	35 000 000 kr	35 000 000 kr
Totalt ökade intäkter	118 649 858 kr	118 649 858 kr	118 649 858 kr

Förutom dessa tillskjutningar utav medel skulle Vänsterpartiets skuggbudget i riksdagen ha inneburit:

- ✓ införandet utav ett högkostnadsskydd för tandvård
- ✓ stöd till för billigare och stärkt kollektivtrafik

Vänsterpartiets budgetförslag

Vänsterpartiets förslag till förändrad skattesats

Höjd skattesats	60 öre = drygt 325 mkr
-----------------	------------------------

Det är viktigt att skatthöjningen kombineras med att regionen också tar tag i de problem som finns i verksamheten och satsar dessa pengar på långsiktigt hållbara lösningar, så som personalsatsningar och en bra struktur för verksamheten.

Förslag till förändrade resursramar

(miljontals kronor, förändring i relation till förvaltningens förslag till Finansutskottet, budget 2020 - 2022, dvs tillkommande resurser 2021 och 2022 är lika med differensen jfr med förändringen 2020 respektive 2021)

Regionstyrelsen	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Totalt	Förklaring
Nivåhöjning primärvården	+50	+85	+100	+100	Ytterligare nivåhöjning sker inom ramen för Sammanhållna vårdområden
Överföring från specialistvården till primärvården		+25	+25	+25	Mer överföring görs inom ramen för sammanhållna vårdområden
Nettoeffekt primärvården av personalsatsningar som ger minskade kostnader för stafetter och sjukskrivningar	+10	-0	-10	-10	Personalsatsning 20–50 mkr, Minskade nettokostnader stafetter 10–40 mkr, sjukskrivningskostnader 4–12 mkr
Totalt ramökning primärvården	+60	+110	+115	+115	
Översyn central ledning och administration	-20	-45	-85	-85	
Politisk organisation	-10	-10	-10	-10	
Kostnadsökning/besparing	+30	+55	+20	+20	

Nämnden för hållbar utveckling	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Totalt
Framtagande av koldioxidbudget	+0,05 miljoner (50 000 kr)	0	0	
Kollektivtrafik och sjukresor	+20	0	0	+20
Kostnadsökning/besparing	+20	0	0	+20

Hälsa- och sjukvårdsnämnden	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Totalt	Förklaring
Nettoeffekt personalsatsningar som ger minskade kostnader för stafetter och sjukskrivningar	+100	+25	-50	-50	Personalsatsning på 200-250 miljoner kronor, ger minskade nettokostnader stafetter, sjukskrivningskostnader
Minskade kostnader köp av vård	-5	-15	-15	-15	
Effektivisering specialistvård genom lokala ledningar och Sammanhållna vårdområden	0	-50	-150	-150	
Överföring från specialistvård till primärvård		-25	-25	-25	Ytterligare överföring sker inom ramen för Sammanhållna vårdområden
Specialistvården, för att behålla bemanning och vårdplatser	+400	+350	+300	+300	
Kostnadsökning/besparing	+495	+285	+60	+60	
Totalt +/-	+545	+360	+100	+100	

Total förstärkning under planeringsperioden

	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Planperioden 2020–2022
Kostnadsförändring Regionstyrelsen	+30	+55	+20	+20
Kostnadsförändring Nämnden för hållbar utveckling	+20	+20	+20	+20
Kostnadsförändring Hälso- och sjukvårdsnämnden	+495	+285	+60	+60
Ökade resursramar Vs budget	+545	+360	+100	+100

Med en skattehöjning som innebär ökade intäkter på drygt 325 miljoner per år kan Region Västernorrland nå en ekonomi i balans till 2024 och därefter ge de överskott som behövs för att återställa tidigare underskott.

Att balans inte nås redan under planeringsperioden beror på att det resultat som Regionstyrelsen räknar med i sitt budgetförslag inte är realistiskt. Utan de förändringar som föreslås i detta budgetförslag bedömer vi att Region Västernorrlands resultat kommer att visa dessa underskott under planperioden:

- 130 miljoner kronor år 2020
- 250 miljoner kronor år 2021
- 250 miljoner kronor år 2022

Investeringsbudgeten

Ändras så att nödvändiga ombyggnationer vid sjukhuset i Sollefteå kan göras för att de akuta verksamheterna och BB/förlossningen kan öppnas. Dessa ändringar beslutas i tilläggsbudgeten för 2019.

Yrkanden:

Att anta Vänsterpartiets förslag till ändrade resursramar

Att arbeta in Vänsterpartiets förslag till förändringar i investeringsbudget i budgeten

Att fastställa skattesatsen till 11,89